

Het verzet

door Jan Willemsen en Leo Ewals

In Heumen was een verzetsgroep actief onder leiding van de kunstenaar Jac Maris, die sinds 1926 woonde in het Blokhuis aan de Looistraat. Onder de schuilnaam Wendel heeft hij samen met zijn echtgenote, Wilhelmina Elisabeth Vermeer, onderduikers en Joden geholpen.

Voor de oorlog was Maris waarnemend hoofd van de afdeling Heumen van de Luchtbeschermingsdienst, een onderdeel van de Politiedienst. Na de inval van het Duitse leger op 10 mei 1940 verzamelde hij samen met J. Stoffelen door de Nederlandse grenstroepen achtergelaten munitie die hij op 12 mei 1940 begroef bij de Blankenberg in het bos bij Heumen, terwijl J.H. Thijssen de wacht hield. Ook nam hij geweren en handgranaten mee die hij in zijn tuin verborg. Hij gaf deze wapens aan verzetsmensen.

Maris werd kort daarna lid van de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers (LO) en commandant van de Ordedienst (OD). Hij nam onderduikers op in zijn huis en regelde onderduikadressen samen met Leen Thuis, kleuterleidster en verbonden aan de bewaarschool te Heumen, haar broer Wiro Thuis, Piet Weeren, eigenaar van Hotel Begijnenhof aan de Rijksweg, en Else Schieder, zelf afkomstig uit Duitsland. Zij ving ook Joodse kinderen op die door de muzikale arts George (Boy) Edgar in Amsterdam opgehaald waren. Dokter Edgar was assistent van huisarts A.B. Gerritsen te Malden. De kinderen vonden eerst onderdak in een houten huisje op de Blankenberg in het bos bij Heumen en werden daarna ondergebracht op verschillende boerderijen in de gemeente.

Maris maakte ook tekeningen van Duitse militaire installaties, verspreidde anti-Duitse propaganda en vervalste bonnen en stempels. In juni 1944 wilden de Duitsers mannen uit de gemeente Heumen te werk stellen bij de aanleg van een vliegveld in Keent. Maris liet pamfletten drukken waarin hij de mensen opriep niet mee te werken aan het aanleggen van dit Duitse vliegveld.

In september 1944 hielp Maris met zijn verzetsgroep de geallieerden bij de bevrijding van onze dorpen. Voor zijn grote inzet ontving hij een jaar later van generaal Gavin een bijzondere dankbrief. Na de bevrijding is Maris door sommigen die niet op de hoogte waren van zijn verzetsactiviteiten, beschuldigd van collaboratie, maar toen hebben vele vooraanstaande mensen uit het regionale verzet aan de kunstenaar hun steun betuigd, middels brieven waarin zij gedetailleerd beschreven wat Maris in de oorlog gedaan had voor het verzet.

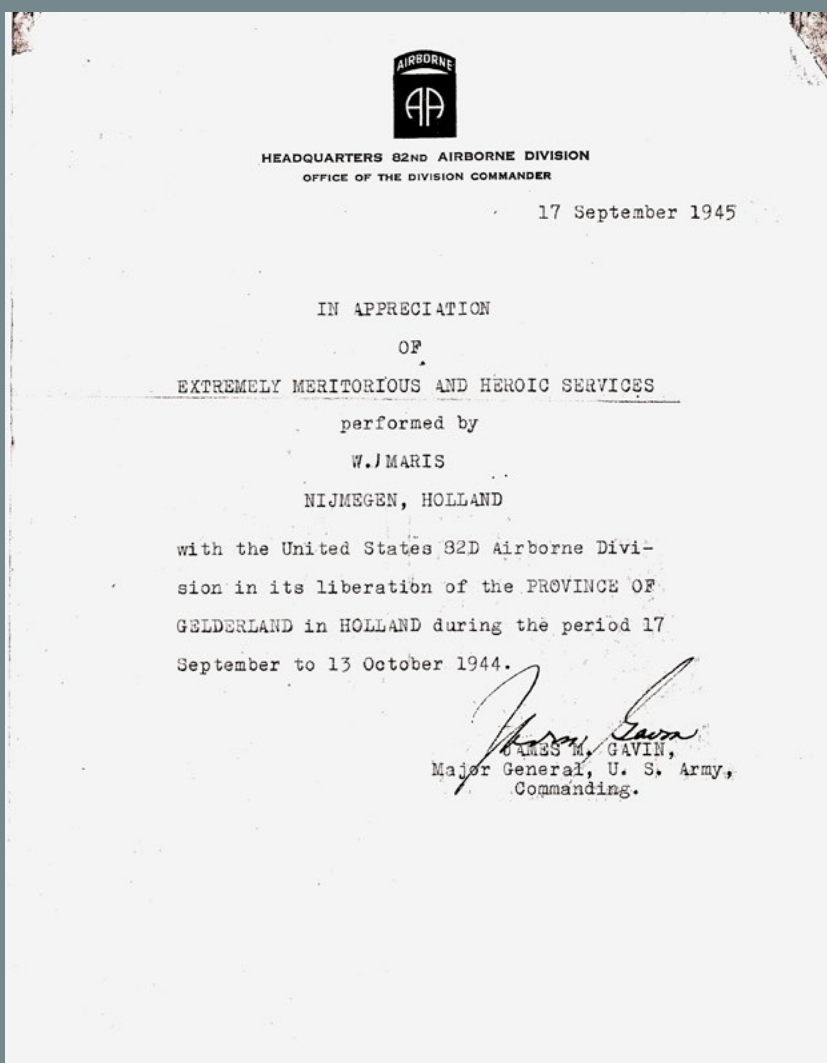
George Boy Edgar

Leen Thuis

Luchter, door Maris gemaakt met geweren uit de oorlog, hing jarenlang in zijn atelier (Ateliërmuseum Jac Maris)

Dankbrief van generaal Gavin aan Jac Maris (Ateliërmuseum Jac Maris)

Graf voor Wiro Thuis, gemaakt door Jac Maris, Malden, R.K. Kerkhof (foto LE)

Herdenkingsplaquette op het graf van Wiro Thuis (foto LE)